

Fjällprojekt

Borgafjäll i Södra Lappland växer. Ett nytt skidområde med fritidshus planeras på Lillfjällets sluttning. AC gjorde två utredningar med anledning av utvecklingsplanerna.

Små ytor i inte alltför gynnsamma lägen för fornlämningar innebar att bara någon handfull lämningar kunde registreras, t.ex. röjningsrösen, rösningar och en uppgift om ett renstängsel med tillhörande ortnamn, *Lapphagaviken*.

På bilden ovan syns dock ett exempel på det mäktigaste av alla fenomen i fjällandskapet, ett heligt fjäll, nämligen Borgahällan med sin karaktäristiska form som i äldre tid vördades och helt säkert offrades till. Det var Ernst Manker som noterade benämningen *ailegesvaar-toe*, heligfjället, på Borgahällan under ett fältarbete i Södra Lappland. Några samiska offerplatser är ännu inte kända här, men kanske går de att hitta dem. Borgahällan ligger på avstånd från de nu aktuella utredningsområdena så våra uppdrag förde oss inte denna gång till de mera produktiva terränglägena för offerplatser. Området har undgått Riksantikvarieämbetets numera nedlagda men ack så välbehövliga fjällinventering.

Stensättning förundersökt...

Förundersökning av en stensättning i Växjö. I förgrunden ett avrotvat röjningsröse, bakom röset den skadade stensättningen.

Ett av säsongens första fältarbeten var förundersökningen av en fossil åker i utkanten av Växjö. I röjningsröseområdet fanns också en lämning registrerad som stensättning men illa tilltygad av bl.a. stentäkt och många rotvältor, och därför inte längre lätt att identifiera. Förundersökningen syftade till att eftersöka boplatslämningar och att fastställa art och karaktär av den troliga stensättningen. Inga gravfynd framkom, men läget, storleken, formen och närheten till en välbevarad hållkista gjorde att förundersökningen utmynnade i slutsatsen att anläggningen var en grav.

..och slutundersökt

Under juli skedde slutundersökning av stensättningen. Dessvärre framkom inga fynd eller spår av begravingar över huvud taget. Belägg för funktionen, grav eller överdimensionerat röjningsröse, saknas alltså fortfarande. Det är ett ganska vanligt problem i denna region. Vi hoppas nu åtminstone kunna fastställa tidpunkt för anläggandet med hjälp av några fina träkolsprover från rösebottnen.

Nordingrå kyrkoruin

Fältsäsongen startade med ett ovanligt uppdrag: gränsbestämning av ett fornlämningsområde till en tidigmedeltida kyrkoruin i natursköna Nordingrå, mitt i världsarvet Höga kusten.

Efter lite forskningsarbete visade sig kyrkoruinen ha en fast förankring i den lokala miljön. Vi använde både bebyggelsehistoriska och arkeologiska metoder och bedömningsgrunder. Ett fornlämningsområde som omfattar ruinen, en begravningsplats, platsen för den år 1701 karterade prästgården med tomtmark och ekonomibyggnader, senare tiders prästgårdar, den nuvarande kyrkan, en gravgrupp från äldre järnålder belägen på en av kyrkogårdarna och ett sannolikt läge för en järnåldersgård, allt detta fick plats i fornlämningsområdet.

Uppdraget är redovisat i rapporten *Fornlämningsområdet till Nordingrå kyrkoruin, fornlämning 10:1, Nordingrå socken, Ångermanland, Kramfors kommun, Västernorrlands län*, av Britta Wennstedt Edvinger & Marianne Jämstäter.

Nordingrå kyrkoruin har fått sin omgivning utredd inom ramen för ett uppdrag för länsstyrelsen i Härnösand. Ruinen ligger i ett magnifikt läge i nära anslutning till den nuvarande kyrkan från 1820-talet.